

Za kľúčovou dierkou

Predstavme si, že sme sa vrátili do svojho detstva. Do čias, kedy sme zvedavo objavovali svet okolo seba. Zrazu však stojíme pred zatvorenými dverami. Chceme ich otvoriť, no sú zamknuté... Čo teraz? Na kľúčke zbadáme maličkú kľúčovú dierku. Postavíme sa na špičky a nakukneme cez ňu. V tej chvíli sa nám ukazujú tajomstvá miestnosti. Čo však môžeme vidieť? Celú miestnosť, či len časť z nej? Bolo by hlúpe domnievať sa, že vidíme úplne všetko. Že náš pohľad je úplná realita.

Čo ak aj my, ľudia, sme ako tá tajuplná miestnosť? Čo ak závisí len od nás, čo svetu zo seba ukážeme? Niektorí sa prezentujú na Facebooku. Kto pozná človeka, ktorý vyzerá na fotkách úplne inak, ako v skutočnosti? Kto sa správa inak v spoločnosti rodiny a inak v spoločnosti kamarátov? Vždy ukazujeme inú časť samých seba. Náš projekt sa zameral na tieto otázky. Týka sa nielen nás, ale aj tých ľudí, ktorí sú postihnutí. Táto téma sa však často obchádza.

A to je dôvod, prečo sme sa rozhodli namaľovať náš projekt na plot priamo pozdĺž chodníka! V kľúčových dierkach budú kľúčové dierky žiakov Odborného učilišťa a naše kľúčové dierky, žiačok Pedagogickej a sociálnej akadémie. Plot bude výkrikom, pútačom, bude prelomenou bariérou medzi našimi svetmi. Pozrime sa teda, čo v kľúčových dierkach uvidíme.

Na prvý pohľad si možno pomyslíme, že sú to úplne normálne obrázky, jeden kreslila študentka strednej školy a druhý je obrázok učňa z Odborného učilišťa. Obrázok napravo kreslilo dievča, ktoré má 25 rokov. Anička má Detskú mozgovú obrnu, pohybuje sa na vozíčku, má zhoršenú schopnosť vidieť... a napriek tomu jasne vidíme jedno: jej obrázok žiari pozitívnou, optimistickou energiou, je ako slnečný deň.

A čo tieto obrázky? Nebudem napínať, opäť ich kreslili dievčatá v podobnom veku. Jednorožec asi nie je typickou témou na kreslenie pre mladú ženu, ale napriek tomu sa ho nebála nakresliť. Ak by sme to mali spraviť my, ukázať zo seba niečo, čo tak celkom nie je v norme, možno by sme potrebovali priam nadľudskú odvahu. Čo je normálne a čo nie je však len vecou dohody.

To, čo je bežné pre spoločnosť je niečo, nad čím sa ani nezamyslíme. Bežne vidíme polonahé ženy, ktoré sú tak upravené v Photoshope, že ich nespozná vlastná matka. Čo je asi dobre. Dieťa s Downovým syndrómom však vidíme len občas, s nálepkou „postihnuté“. Tieto deti dávajú svetu veľa lásky. A to je niečo, čo o nich vie málokto.

Alebo tento pán na vozíčku. Ak by sme nevedeli, čo je v ňom ukryté, možno by sme ho hodili do jedného vreca s ostatnými postihnutými, o ktorých rovnako nič nevieme. Tento muž je Einsteinom našej doby. Muž napravo sa narodil zdravý a sám si ubližuje. Keby bol Steven Hawking bez svojej neliečiteľnej choroby, myslíte, že by takto trávil svoj život? Robil by čosi také, aby bol zaujímavý, aby si ho niekto všimol?

Film Rainman pravdepodobne viacerí poznáte. Ukazuje nám, že aj ľudia ako autisti môžu byť geniálni. Alebo táto žena, o ktorej je tiež natočený film. Volá sa Temple Grandin. O nej však nepočulo veľa ľudí. Jej pamäť je doslova fotografická. Má problém komunikovať s ľuďmi, ale zlepšila náš svet svojimi geniálnymi danosťami. Nie všetci autisti sú však geniálni. Niektorí sa celý deň točia dookola, iní bezdôvodne kričia a iní nás vôbec nevnímajú ako ľudí. Nevnímajú nás ako viac, než predmet vo svojom okolí. A to je ťažkou skúškou najmä pre rodičov. V kľúčovej dierke od ich sveta nevidíme nič, iba krik, plač, apatiu. Znamená to však, že nič viac v nich nie je? Naša spoločnosť od nich chce, aby si založili rodiny. Chce, aby chodili do práce. Myslíme si, že toto je ich silná stránka?

Albert Einstein kedysi povedal, že ak budeme súdiť rybu podľa jej schopnosti vyliezť na strom, prežije celý život v domnienke, že je hlúpa. Vráťme sa teda do svojho detstva. Pozerajme sa zvedavo na to, ako ľudia vyzerajú, pôsobia, ako sa správajú. Pozerajme sa, čo zo seba svetu ukazujú. Ale nezabúdajme na to, že náš pohľad, a ani pohľad, ktorý nám určuje spoločnosť, nie je vždy ten pravdivý. Ďakujeme.

Klaudia Kučerová a Katarína Ivančíková, IV.C